

Я собі там, у Пісках, рубрику придумав «Атоми поезії» [без дати]
і писав туди шопапала.

Атоми поезії.

Бігти, із сумкою за спиною, навушники, Твоя музика. Крок за кроком, напружуючи м'язи ніг, роздуваючи їх своїми зусиллями, як буревій вітрила у шторм. Бігти, через вистріли дощу, не минаючи калюжі. Кожний крок — це атомний вибух у лоні океану. Падати, розбивати коліна, оголюючи їх до кісток. Через холод, у мокрій чорній сорочці бігти вперед. Думаючи, що там світло, що там зеленка і сухі речі. Бігти назустріч із собою первинним, внутрішньо цілісним. Це Твоє альbedo, Твій шлях до світанку, коли жінка, бліда, з червоними нафарбованими губами, холодними руками, які нагадують спершу ніж гільйотини, витре Твої сльози, перев'яже м'яким бинтом рани, поцілує ніжно, повільно, так, як роса залишає зранку невиспані пелюстки волошок, і Ти зрозумієш. Ити. Зрозумієш. Озирнешся на пройдений шлях, на доріжку для кросу, і побачиш, що там лише Вони. Сліди. Боротьбу із собою, пошук своєї протилежності, шлях до внутрішньої цілісності, єдності з Богом, до якої прагне кожна творча особистість, описав у своєму вірші «Темна ніч» святий католицької церкви Йоан від Хреста.

* * *

«Лиш доти варто в світі жити, поки живеш і квітнеш Ти.
Україно!..» (Тарас Петриненко).

Лікуючись від неприємної важкої застуди, від кашлю,
який усе хоче сказати іншим, що його ігнорують, та він

не здається навіть після кийків амброксолу, мукалтину та антибіотиків о четвертій ранку, я згадую криваву ніч, яка припала на такий самий час. Згадую, як через день мільйони батьків вийшли недільного ранку до трохи іншої церкви — до Майдану — захищати своїх дітей. Приголомшлива небайдужість. Як чоловік, о четвертій ранку вже іншого дня, проспівавши в унісон «Виростеш ти сину, вирушиш в дорогу, виростуть з тобою приспані тривоги...», зрілий мужчина сказав своїм друзям: «Я слезу пустив». Пісня одягнула замерзлі душі в теплу куфайку, де приховала в кишені шматок цибулі. Як сотні відважних хлопців витримували наступ «Беркуту» через вулицю Інститутську до Майдану, стоячи один біля одного, один за одним та один за одного. «Оце-то двіжуха», — сказав юнак праворуч від мене. Раніше я не вірив в існування національної свідомості, братерства, відчуття любові до такої великої кількості людей, з якими ти невільно, примусово зв'язаний територією. Тоді я вперше скромно собі промовив: «Я гордий, що я українець, що я такий, як і вони, що вони, такі як я, — поруч». І теж пустив слезу. І тоді я себе вперше відчув ще й чоловіком, а не хлопцем, юнаком, студентом. І ці чоловічі сльози знищать усе лихо на своєму шляху, бо, як я думаю, вони не наші, а Небесні. Як уже близько шостої ранку того ж дня на запитання майданівця, поставлене молодим солдатам, яких у ту ніч примусили охороняти «комунальні служби», чи хочуть вони тут стояти, той кивнув: «Ні, не хочемо». — «Я теж не хочу, — відповів чоловік. — То ходімо разом звідси, наприклад, вип'ємо чаю». Уперше, співаючи гімн України, я занурився в Маріанський жолоб національної гідності, єдності, взаємності. Зрозумів, що «душу й тіло ми положим за нашу свободу!..». Маленька держава Майдан, організована за такий короткий час, — приклад структурам багатьох інших країн, як можна і в наш час жити у злагоді, як колись жили перші

християни. Молоде покоління, народжене у 2004-му, яке співає слова з пісні Павла Гудімова «Не політика, не політика в мені», готове відстоювати інтереси своїх батьків, без політичних лозунгів, прапорів, симпатій. Нічого не маючи проти, адже я аполітичний, я просто жартома вигукував: «Юлі — квасолі», а на вітання, адресоване зрілій жінці, представниці Європарламенту Ештон, я кілька разів прогорланів: «Катчер». Можливо, це те, чим я почав дихати, це лише імплантат чи якийсь тимчасовий замітник буденного повітря. Але я вважаю, що в умовах цивілізації та держав, те, що виявляють люди на Майдані в ці дні, — це найкраща добра риса, це найвищий прояв людяності. Макс із Николаєва всю свою сорокаденну відпустку присвятив Майдану. Ми разом кілька днів працювали на кухні: я приходив уночі, а він там був цілодобово. І коли я йшов, застуджений, додому, а в Макса починалась четверта доба без сну, він сказав, що не піде спати, відчуваючи, що він потрібен там, на кухні, насипати гаряче для мітингувальників. Слава Українцям — Героям Слава!!!

Стоматологи з кулеметами

Хмари у формі попкорну, неохайно розкидані периметром непристойно рожевого неба. Вдивляюсь у бійницю, згадую вільне падіння ранкового снігу, таємне та містичне. І сірого kota, що спокійно спостерігав за балетом легких сніжинок, які, наче розірвана на клапті порція солодкої вати, плавно десантувались на закидану цеглою землю. Одне-єдине небо є батьком зовсім різних дітей — мирного снігу та сполоханих мін. Авель і Каїн. Різка музика польоту мін розрізала вмиль холодну тишу. Арбітр запрошує всіх на продовження матчу, який триває до перемоги. І «червоний папірець» відправляє гравця на лаву запасних — у вічність. М'яч пролітав так близько біля штрафного майданчика. Під час обстрілу ми спустились у безпечніше місце,

Лютий

аніж останній поверх недобудованого готелю. Сховком була тісна кімната, яка, за інших обставин, могла б бути заставлена віниками, відрами, ганчірками, пилюмоками. Хмарка пилу від зруйнованих стін підіймалась угору. Я ще не навчився розпізнавати та визнавати свій страх. Тому, коли запитують, кажу, що все ок, що мені не страшно. Я боюся боятися. Коли міна влучає в будівлю, мовчки читаю молитву. Абрег, мусульманин, угорос звертається до Аллаха, а я подумки — до Бога. Згодом він скаже мені: «Тільки Бог і Україна», а я йому у відповідь: «Аллаху акбар».

Цілу ніч після найкривавішого дня за час Євромайдану продовжували лунати постріли. Дим від спаленого хмизу, дрібний дощ, ранкові викрики та останні слова, гіркий запах пороху й медикаментів перемішалися воедино в густе озеро. Над водоймою в тумані простелялась і промова священника: що зло — це те, що розділяє. Отже, нас усіх на війну спрямувала інша сила.

Дорослим важко зрозуміти деякі речі. Для цього й існують діти.

Був свідком кількох діалогів між батьками та їхніми маленькими спадкоємцями. В одному з них мама розповідала, що місяць сам темний і лише відбиває сонячне світло.

В іншому хлопчик, притискаючи до грудей величезну диню, більшу за його голову, зі всією серйозністю заявив, що буде з нею спати.

У церкві дівчинка допитувала батьків, чому це дядя ще досі не налив компоту, маючи на увазі священника та дари Євхаристії.

Іншого разу хлопчик не міг зрозуміти, чому в церкві так багато вогню. Мама пояснила, що вогонь сильний і очищує все.

І коли зникає рожева фарба неба, а у формі обрізаного нігтика з'являється місяць, захисники нашої землі лягають спати, ховаючи під подушкою автомат.

* * *

Задумуюсь над причиною всього цього (чомусь цю війну мені хочеться схарактеризувати як «це все»). Відомо, що спочатку було слово, світло, потім — Майдан, конфіскація літа, себто моря, себто анексія Криму. А ми так довго чекали квітня 2014-го, щоб удруге відвідати засмучене, кудлате весняне море, яке потрібно постійно розважати — засмагати, лежачи на колючій гальці (у ту подорож із нами була й інша Галька — дівчина з Коломиї), грати в карти, розхитуватись на гойдалці, стрибати у воду та проводити запливи, розчісуючи кучері моря.

На початку зими та наприкінці лютого мені дошкуляв страшенний біль у зубі. Карієс, пародонтит чи просто інфекція в ротовій порожнині. Чекав із надією на стоматолога. А він запізнився з візитом, і зуб, без анестезії, видалили санітари в зеленій формі із сусідньої клініки.

Крим — це втрачений зуб, якого було так боляче позбутися, і тепер почувашся неповноцінним, та й пережовувати не так зручно. А тут ще й новий біль у кутніх...

Тому ми тут, у формі, у маскхалатах, займаємось самолікуванням.

Стоматологи з кулеметами!

Потрібно вилікувати зуби наших душ.

А Крим, він молочний.

Удома Шварц наварив кампоту із сушок, який був таким смачним після нелегкого чергування на бойовій позиції.

Друг Далі.

Авдіївка

Почергувати поруч із будинком разом зі мною вперше вийшли Біда та Юрец, які лиш зранку замінили

Липень

досвідченіших бійців. Під вечір значно зійшла спека і великий пес висунув свого помаранчевого язика з-за хмар, наче шахтар, який щойно покинув підземелля.

Спілкуємось, розповідаю хлопцям про Авдіївку — як найдавніше місто Донбасу, де на околицях чатують кам'яні баби, що непохитно несуть варту вже яке століття. Очі скульптур, наче полотно, на якому лишаються відбитки минулого. Разом захоплюємось парадоксом краси Сходу, брудними териконами-голгофами, де втомлені шахтарі бронюють місця, щоб вкопати свого хреста, липкими, як солодка вата, туманами, широчезними шароварами полів із візерунками похилих соняшників. Дійшли висновку, що полюбили Схід через війну. Жінка, яка тримається завжди осторонь від решти місцевих, втрутилась у нашу бесіду, додавши, що, якби не війна, вона не полюбила б Україну. Сама — у темному сарафані, з короткою зачіскою і жменею ліків у долоні, якими пригощала місцевих псів, зокрема стареньку вівчарку Лесю.

Попросивши жінку затриматись, побіг до квартири, де взяв дрібку цукерок, якими поділився з пані. Здалося, що долоні жінки пахнуть церквою.

Часто згадую той вечір, переносуюсь у простору, майже пусту кімнату на одному з останніх поверхів будинку на околиці міста. Там разом із пані спостерігаємо за різноманіттям фарб від спалахів і вибухів, що відбуваються за довгим териконом. Там, де син леді тримає позиції разом із побратимами з 93-ї бригади. Дістаю з кишені шоколад, частую.

09.07

Купались у місцевому кар'єрі. На березі — автомат і гранати. На березі тебе ненавидять. А ти повністю віддаєшся воді, забуваєшся. Перебуваєш за прозорими стінами храму. Сповідаеться озеру, причащаєшся сонцем. Пристають діти, як мошкара. Граєшся з ними, вчиш плавати. Підвозиш на броньовику, кажеш, що вони — вечерея,

а вредний, жовтий, як солома, малий — солодкий десерт. Діти сміються. Не вірять, наї-і-івні.

А десь за висотками — розриви, звичні, як пташиний спів.

Песню громкою пропела і на ізгородь злітела птіца в белих кружевах і шиншилових мехах. Туту-ру-ту-ру...

Хочу написати вам про Вадима (ім'я я навмисно змінив). Для того, щоб було більш зрозуміло, за що ми воюємо і чим ще є Україна.

Йому 11. Народився і продовжує рости в Авдіївці. Мріє грати у футбол на професійному рівні. З того і невгасимий смуток у погляді — перше, що я помітив. Уже рік, як спортивна секція не працює, а уроки фізкультури у школі скасували. Тому тренується здебільшого сам, у подвір'ї, в оточенні скалічених війною панельних будинків. Вадим відрізняється від більшості дітей Авдіївки, які стають схожими на циганчат. Хлопчик нічого не просив, бо елементарними речами для виживання давно забезпечений. Лише дякував, коли ми пригощали цукерками. Дуже хотів поїхати з нами до кар'єру. Ми, звісно, не змогли відмовити. Як виявилось, Вадим не вмів плавати. За дві години наших занять, які мене втомили, пропливав уже до 15 метрів. Постійно збільшуючи відстань й вибираючи собі нові орієнтири. Коли ми виїжджали з міста, допомагав, за власним бажанням, завантажити боєкомплект наш броньовик — переносив ящики вагою близько 25 кілограмів. Живе з бабусею.

В 11 років навчився робити висновки з огляду на власний досвід.

Сьогодні наша телефонна розмова тривала близько 20 хвилин. Розповідає, що місцеві закидали українських військових камінням, звинувачуючи в обстрілах міста. Обстрілах, які проводяться зі сторони Донецька, з території ДАПу. Каже, добре, що ми поїхали,

28.07